

निर्वाणपरमांशांतिप्राप्तस्यलक्षणान्याह यदेत्यादिभिःषड्भिः विनियतंविशेषेणएकाग्रताभूमेरपिनिरुद्धंआत्मनिप्रत्यगात्मन्येवावतिष्ठतेनत्वस्मितादिरूपेणउद्दिश्यतेतदायोगीसर्वेभ्यःजायतस्त्वमसबीजसमाधि
षूपस्थितेभ्यः ल्यब्लोपेपंचमी सार्वाम्यप्राप्त्यैवतान्प्राप्य तेषुनिस्पृहोभवतितदायुक्तोनिर्विकल्पकइत्युच्यते ॥ १८ ॥ एकाग्रतावस्थायांयोगिचित्तस्योपमामाह यथेति नेंगतेनचलिततद्वत् यतंचतच्चित्तंचय
तच्चित्तंतस्य एकाग्रतांप्राप्तंचित्तंनिवातप्रदीपवन्नचलतीत्यर्थः आत्मनोयोगंसमाधियुंजतोऽनुतिष्ठतः ॥ १९ ॥ यत्रेति एवंचित्तमेकाग्रभूतंसत्तुयोगसेवयानिरुद्धयत्रयस्यामवस्थायांउपरमतेविलीनंभवति
यत्रवाआत्मनाचित्तेनआत्मानंनिर्विकल्पंपश्यन्नात्मनितुष्यतिनबाह्यार्थेतुष्टिभजते ॥ २० ॥ किंच सुखमिति आत्यंतिकंअनंतंयत्सुखंतत्केवलंबुद्धिप्राप्त्यंसौषुप्तसुखवद्यतोऽतींद्रियंइंद्रियागोचरंयत्रसुखेस्थि
तोयंनवेत्तिवेद्याभावान्किंचिदनुभवतिनापितत्त्वतश्चलति बुद्धितादात्म्याध्यासकालेचलतीवेतिभातिपरंतुतत्त्वतोचलति तथाचश्रुतिर्ध्यायतीवलेलायतीवेतीवशब्दंप्रयुंजानाध्यानादेरतात्त्विकत्वंदर्शयति बु

यदाविनियतंचित्तमात्मन्येवावतिष्ठते ॥ निस्पृहःसर्वकामेभ्योयुक्तइत्युच्यतेतदा ॥ १८ ॥ यथादीपोनिवातस्थोनेंगतेसोपमास्मृता ॥ यो
गिनोयतचित्तस्ययुंजतोयोगमात्मनः ॥ १९ ॥ यत्रोपरमतेचित्तंनिरुद्धंयोगसेवया ॥ यत्रचैवात्मनात्मानंपश्यन्नात्मनितुष्यति ॥ २० ॥ सु
खमात्यंतिकंयत्तद्बुद्धिप्राप्त्यमतींद्रियं ॥ वेत्तियत्रनचैवायंस्थितश्चलतितत्त्वतः ॥ २१ ॥ यंलब्ध्वाचापरंलाभंमन्यतेनाधिकंततः ॥ यस्मि
स्थितोनदुःखेनगुरुणापिविचाल्यते ॥ २२ ॥ तंविद्यादुःखसंयोगवियोगंयोगसंज्ञितं ॥ सनिश्चयेनयोक्तव्योयोगोनिर्विण्णचेतसा ॥ २३ ॥

द्वौध्यायत्याध्यायतीवेतिलेलायत्यांलेलायतीवेतिश्रुत्यर्थः यद्वातत्सुखंयत्रायंनचैववेत्तिकिमपिनैवअनुभवति यत्रेत्यादिभिन्नंवाक्यं ॥ २१ ॥ दुःखेनशस्त्रपातादिलक्षणेन गुरुणामहता ॥ २२ ॥ तमिति
यत्रोपरमतेचित्तमित्यादिनाउक्तलक्षणंतदुःखसंयोगस्याप्यंतःकरणसंबंधस्यवियोगमेवसंतंविरुद्धलक्षणयायोगसंज्ञितंविद्यात् योगफलमुपसंहृत्यपुनर्निश्चयानिर्वेदयोःसाधनत्वविधानपूर्वकंतमेवशतक
त्वोपिपथंवदितव्यमितिन्यायेनविधत्ते सइत्यादिना सयोगःनिश्चयेनअध्यवसायेनअनिर्विण्णंनिर्वेदरहितंचेतोयस्यतेनयोक्तव्योऽभ्यसनीयः यद्वाशांतोदांतउपरतस्तिक्षुःसमाहितोभूत्वात्मन्येवात्मानंप
श्येदितिश्रुतिविहितंश्रुत्यंतरदृष्टंश्रद्धावित्तपदोपेतंशमादिषट्कमत्रक्रमतोविधीयते तत्रनिश्चयेनेतिगुरुवेदवाक्यादौफलावश्यंभावनिश्चयलक्षणाश्रद्धात्रनिश्चयपदेनगृह्यते तथानिर्विण्णचेतसेतिवैराग्येणद्वंद्वस
हिष्णुत्वलक्षणातितिक्षाविधीयतेइतिज्ञेयं ॥ २३ ॥